

మహిళలు

శీవత చరిత్ర

సావిత్రి చరిత్ర

సదాశివ సమారంభం

గురు దక్షిణామూర్తి

గురు వేదవ్యాస మహర్షి

గురు కృష్ణ మహర్షి

గురు నారద మహర్షి

గురు వాల్మీకి మహర్షి

గురు శిక్షు

శంకరాచార్య మధ్యమాం

గురు దత్తాత్రేయ

గురు బాలాజీ

గురు గోతమ బుద్ధ

గురు ఆదిశంకరాచార్య

గురు రామానుజాచార్యులు

గురు జ్ఞానేశ్వర్

గురు రవిదాస్

గురు కబీర్ దాస్

గురు చైతన్య మహా ప్రభువు

గురు నానక్

గురు రాఘవేంద్ర స్వామి

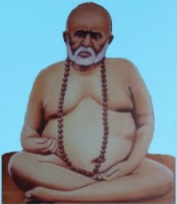

గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి

యోగి నేమన

అస్మదాచార్య పర్యంతం

గురు తైరింగ స్వామి

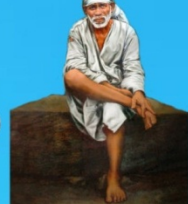
గురు లాహిరి మహాశయ

గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ కారదాదేవి

గురు వివేకానంద

గురు సాయి బాబా

గురు అరబింద్

గురు రమణ మహర్షి

గురు యోగానంద

గురు భక్తవేదాంత ప్రభుపాద

గురు మళయాళస్వామి

గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి

గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య

వందే గురుపరంపరాం..

నన్ను “నేను” తెలుసుకోవటానికి

నన్ను “నేను” మార్చుకోవటానికి

“నేను” గా ఉండటానికి

మరియు అత్యుత్తమ జీవన విధానానికి

కావలసిన భక్తి,జ్ఞాన,కర్మ,ధర్మ సమాచారం ఒకేచోట తెలుగులో ఉచితంగా!

సాధారణంగా వేదాంతం తెలుసుకోవాలనే కోరిక వుంటుంది, కాని గ్రంథాలు అందుబాటులో లేవు. ఇంకొకరి దగ్గర గ్రంథాలు వుంటాయి, కాని జిజ్ఞాసువులకి ఎక్కడ ఉన్నవో తెలియదు. అలాగే కొన్ని లైబ్రరీ లో కొన్ని రకాల పుస్తకాలు మాత్రమే లభ్యం అవుతున్నాయి. కనుక తమవంతుగా భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం మహానుభావులైన **ద్వారకాదీప్ వాస్తు** వెబ్ సైట్ వారు ఉచితంగా విలువైన గ్రంథాలను ఆన్ లైన్ ద్వారా eBOOK(PDF) రూపంలో అందిస్తున్నారు. వారు చేస్తున్న జ్ఞాన యజ్ఞానికి సాయి రామ్ కూడా తమవంతుగా సహాయం చేసే కార్యక్రమంలో భాగంగా వారి గ్రంథాలను సాయి రామ్ ద్వారా కూడా అందచేస్తున్నాము, ఇందుకు మేము వారికి కృతజ్ఞత తెలియచేసుకుంటున్నాము. కనుక ప్రతి ఒక్కరు ఈ సదవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకోగలరు. ఇందుకు సహాయం చేసిన ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్(<https://archive.org>), గూగుల్ వెబ్ సైట్(<https://www.google.co.in>),మైక్రోసాఫ్ట్ సైట్(<http://www.microsoft.com>) వారికి కూడా మేము ఋణపడివున్నాము. సాయి రామ్ సేవక బృందం కోరుకొనేది ఒక్కటే, ప్రతి ఇల్లు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞాన గ్రంథాలతో నిండిపోవాలన్నదే మా కోరిక.

ఈ గ్రంథాలను ఉచితంగా ఆన్ లైన్ లో చదువుటకు, దిగుమతి(డౌన్లోడ్) చేసుకొనుటకు గల మార్గాలు:

- 1) **ద్వారకాదీప్ వాస్తు** వారి వెబ్ సైట్: <http://dwarkadheeshvastu.com>
- 2) సాయి రామ్ వెబ్ సైట్: <http://www.sairealattitudemanagement.org>
- 3) సాయి రామ్ గూగుల్ సైట్: <https://sites.google.com/site/sairealattitudemanagement>
- 4) ఆర్కైవ్ వెబ్ సైట్: <https://archive.org/details/SaiRealAttitudeManagement>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞం పై గల సలహాలు,సూచనలకు సేవక బృందాన్ని సంప్రదించుటకు: sairealattitudemgt@gmail.com

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సమాచారం: <https://www.facebook.com/SaiRealAttitudeManagement>

సాయి రామ్ భక్తి,జ్ఞాన సంబంధ వీడియోలు: <https://www.youtube.com/user/sairealattitudemgt>

ఈ జ్ఞాన యజ్ఞంలో ప్రతి ఒక్కరు పాల్గొని, ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని,మీరు సంత్సపులైతే మరొక సాధకునికి, జిజ్ఞాసువులకు మార్గం చూపించగలరని ఆశిస్తున్నాము.

గమనిక: భక్తి,జ్ఞాన ప్రచారార్థం ఉచితంగా eBook రూపంలో **ద్వారకాదీప్ వాస్తు** వెబ్ సైట్ వారు అందించటం జరిగింది. ఈ గ్రంథముపై వ్యాపార,ముద్రణ హక్కులు వారికి గలవు,కనుక వారిని సంప్రదించగలరు.

SaiRealAttitudeManagement(SAI RAM) - సాయి నిజ వ్యక్తిత్వ నిర్వహణ(సాయి రామ్)

*** సర్వం శ్రీ సాయి నాథ పాద సమర్పణమస్తు ***

ద్వారకాదీప్ వాస్తు వారి వెబ్ సైట్:
<http://dwarkadheeshvastu.com>

Free Download Indian epic x

dwarkadheeshvastu.com/Epic-List-of-Indian-Epics-in-Telugu.aspx

Hindi | Sanskrit | English | Gujarati | Bangali | Oriya | Telugu | Nepali | Marathi | Kannad | Asamiya | Urdu | Malayalam | Avdhi | Ved | Puran | Bhagwat | Ramayan | Geeta | Punjabi | Jain Dharm | Islam | Karm Kand

Dwarkadheesh Vastu

Home
Contact Us
हिन्दी वेबसाइट
Vastu Consultancy
Download Vastu Book
FREE Astrology Books

FREE Devotional Music (Mp3)
FREE Devotional Videos
FREE Devotional Books (PDF)
FREE Educational Books (PDF)
FREE Educational Videos
FREE Devotional Wallpapers

Dwarkadheesh Vastu
Like
3,663 people like Dwarkadheesh Vastu.

A | B | C | D | E | F | G | H | I
J | K | L | M | N | O | P | Q | R
S | T | U | V | W | X | Y | Z

Indian Epics in Telugu

1. Aadarsh Bhakti Prem (Telugu)
2. Aadarsh Dampatya Jeevan (Telugu)
3. Aadarsh Nari Sushila (Telugu)
4. Aadhyatm Ramayan (Telugu)
5. Aandhra Mahabaghwat Dasham Skandh (Telugu)
6. Agni Puranam (Telugu)
7. Aladdin Adbhutha Deepam (Telugu)
8. Alibaba Dongalu Katha (Telugu)
9. Amavasya Somavara Vatham (Telugu)
10. Amma Neeti Kathalu Katha (Telugu)
11. Amulya Samaya Ka Upyog (Telugu)
12. Anantapadmanabha Asthotram (Telugu)

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

“దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం” అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని జళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజూ పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్చాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నీ కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన ‘ఇచ్చ’ (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. “నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది” అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

Visit

Dwarkadheeshvastu.com

For

FREE Vastu Consultancy, Music, Epics, Devotional Videos
Educational Books, Educational Videos, Wallpapers

————— **** —————

All Music is also available in **CD** format. **CD Cover** can also be print with your Firm Name

————— **** —————

We also provide this whole Music and Data in **PENDRIVE** and **EXTERNAL HARD DISK**.

Contact : Ankit Mishra (+91-8010381364, dwarkadheeshvastu@gmail.com)

SATYAWAN-SAVITRI

TELUGU

|| శ్రీహరిః ||

అమృతవచనములు

సమయము (కాలము) ఎంతయో అమూల్యమైనది. ప్రతిక్షణము, కాలము హరించి పోవుచున్నది. మానవ జన్మము అమూల్యమైనది. అశాశ్వతమైనది. అందుచే దీనిని, భజన, ధ్యానాదులయందును, సజ్జన సాంగత్యమునందును నియోగించ వలెను. అమూల్యమైన ఈ సమయమును కేవలము ఉదర పోషణార్థము వ్యర్థపరచువాడు పశుప్రాయుడు.

ఈ కలియుగమునందు కేవలము హరినామస్మరణమును మించిన పరమ సాధనము వేరొకటి లేదు భగవత్సామము, ఏకాలమందైనను, ఏ కారణము చేతనైనను, ఎవరైనను, ఏ విధముగ జపించిన అయ్యది శుభప్రదమైనదియే అగును. ఎవరోకే నామము (భగవానుని) నందభిమానమో ఆనామకీర్తనము జేయవచ్చును. ఏపేరుతో పిలచినను, ఏనామము జపించినను, సరియే. భగవానునకు సర్వభాషలు భావములు విదితమే. నామమే దైనను పరమాత్మ ఒక్కడేయని జపించువాడు గ్రహించవలెను.

ఫలాసక్తి లేక చేయబడిన ఏ కర్మమైనను భగవానుని ధ్యానించి నటులే యగును. (ఇందు నామస్మరణము లేకున్నను. దీనిని తప్పుగ నెంచరాదు.) భజన ధ్యానములు ఎప్పుడు కష్టతరము లనిపించునో, వానియందు, విశ్వాసము తరిగినదని తెలియవలయును. వాస్తవమున భజన ధ్యానాదులు శ్రమతోగూడినవికావు.

శ్రీ జయదయాల్ గోయన్దకా

సావిత్రి - చరిత్ర

జన్మము - వివాహము

జయద్రథుని జయించి వానికూడహస్తాల నుండి ద్రౌపదిని విడిపించుకు వచ్చిన తరువాత యుధిష్ఠిరుడు మునిమండలి మధ్య సుఖాసీనుడై వున్నాడు. మహర్షులు కూడ పాండవులకు వచ్చే కష్టపరంపరలను గురించి విచారాన్ని వ్యక్తం చేస్తూ వస్తున్నారు. వారి లోని మార్కండేయ మహర్షిని సంభోధించి, పాండవాగ్రజుడు ధర్మరాజు - 'మునీంద్రా! భూత భవిష్య ద్వర్తమాన కాలజ్ఞులైన మీకు తెలియని విషయమంటూ లేదు. దేవర్షులలో కూడ మీ నామం ప్రఖ్యాతమై వుంది. మిమ్మల్ని నేను నా హృదయగత సందేహాన్ని గురించి ప్రశ్నిస్తున్నాను. సమీపంగా సమాధానం చెప్పండి. సౌభాగ్య శాలిని అయిన యీ ద్రుపద రాజనందిని యజ్ఞవేదిక నుండి ప్రభవించింది. గర్భనరక వేదన యీమెకు కలగలేదు. పాండు మహారాజుకు కోడలయ్యే గౌరవం కూడ యీమెకు లభించింది. ఆమె యెన్నడూ పాపం కానీ, నిందితకార్యం కానీ చెయ్యలేదు. ధర్మతత్త్వజ్ఞురాలూ పాలకురాలూ అయిన యీమెను పాపాత్ముడైన జయద్రథుడు అపహరించాడు. ఈ ఘోరాన్ని మేము చూడవలసి వచ్చింది. సోదర బాంధవ రాజ్యాదులకు దూరులమై మేము అరణ్యాల పాలై అనేక కష్టాలు అనుభవిస్తున్నాము. మా వంటి మందభాగ్యులైన వారు యీ జగత్తులో మరెవరైనా వున్నారా? అట్టి వారిని మీరు చూడడం కానీ వారిని గురించి వినడం కానీ జరిగిందా?' చెప్పండి.

దానికి సమాధానంగా మార్కండేయ మహర్షి బదులు పలుకుతూ- 'రాజా! శ్రీ రామచంద్రునంతటి వానికి వనవాసమూ భార్యా వియోగదుఃఖమూ అనుభవించవలసి వచ్చింది. రాక్షస రాజు, దురాత్ముడూ అయిన రావణుడు మాయను ప్రయోగించి ఆశ్రమం నుండి శ్రీరామపత్ని అయిన సీతను అపహరించుకు పోయాడు. అడ్డం వచ్చిన జటాయువును హతమార్చాడు. తరువాత శ్రీరామ చంద్రుడు సుగ్రీవుని సహకారంతో సముద్రంపై వంతెన కట్టి లంకలో ప్రవేశించి తన నిశిత శరాలతో రావణుణ్ణి అంతం చేశాడు.

ధర్మరాజా! ఇదే విధంగా పురాతన కాలంలో అతులిత బల సంపన్నుడైన శ్రీరామచంద్రుడు వనవాసం కారణంగా మహాభయం కర కష్టాలను అనుభవించాడు. పురుషసింహాక్షత్రియుడైన నువ్వు విచారించరాదు. నిజభుజబల సహకారంతో నువ్వు ప్రత్యక్షఫలాన్ని ప్రసాదించే మార్గానుసారివై పురోగమిస్తున్నావు. ఇందులో నీ అపరాధం అణుమాత్రం కూడలేదు. శ్రీరామచంద్రుడు ఏక మాత్రుడు గానే భయంకర పరాక్రమ శాలియైన రావణుణ్ణి రణరంగంలో అంతం చేసి జానకీ దేవిని తీసుకు వచ్చాడు. ఆయనకు సహకారంగా వచ్చిన వారు కేవలం వానర భల్లూకాలు మాత్రమే. ఆయీ విషయాలను గురించి నువ్వు సావధానంగా యోచించు.' అన్నాడు.

ధర్మరాజు మరల అడిగాడు- 'మునీంద్రా! ఈ ద్రౌపది కోసం నేను పడే బాధ నాగురించి కానీ, నా సోదరులను గురించి కానీ పడడం లేదు. రాజ్యం పోయినదనీ విచారించడం లేదు. ఈమె వంటి పతివ్రత అయిన నారీరత్నాన్ని గురించి మీరు యిది వరలో చూడడంగానీ, వినడం కానీ జరిగిందా?' అని ప్రశ్నించగా

మార్కండేయ మహర్షి - పరమ సౌభాగ్యరూపమైన పాతివ్రత్య కీర్తిని పొందిన సావిత్రి సత్యవంతుల గాథను చెప్పుడం ఆరంభించాడు.

బహు పురాతన కాలంలో మద్రదేశాన్ని అశ్వపతి అనే మహారాజు పాలిస్తుండేవాడు. ధర్మాత్ముడు, జీతేంద్రియుడు సత్య ప్రతిజ్ఞుడు, బ్రాహ్మణ భక్తుడు, ప్రజానురక్తుడు, క్షమాశీలుడు అయిన ఆ మహారాజుకు సంతానం లేదన్న బాధ తీవ్రంగా ఉండేది. ఆ కోరికతో ఆహారనియమంతో, బ్రహ్మచర్యపాలనతో అతడు బ్రాహ్మణ సహితుడై అనుదినం గాయత్రీ మంత్రానుష్ఠానంతో లక్ష ఆహుతులర్పించే వ్రతం ఆరంభం చేశాడు. ఆ విధంగ పదమూడు సంవత్సరాలు గడిచేసరికి సావిత్రి దేవీ ప్రసన్నురాలై అభీష్టవరాన్ని కోరుకోమంది. అంత అశ్వపతి 'అమ్మా ! జగజ్జననీ! వంశాభ్యుదయానికి పుత్రులను ప్రసాదించు మాతా! అని అర్థించాడు. 'రాజా! నీ మనో భీష్టం నాకు ఆదిలోనే తెలుసును. ఈ విషయమై నేను నాడే బ్రహ్మదేవునితో విన్నవించగా ఆయన నీకు ఓ కుమార్తెను అనుగ్రహించారు. ఇక ఈ విషయమై మరేమీ ప్రస్తావించకు' అంటూ సావిత్రి దేవి అంతర్థానమై పోయింది.

అశ్వపతి రాజధానికి మరలివచ్చి ధర్మ బద్ధంగా పరిపాలిస్తున్నాడు. ఆ రాజదంపతుల శృంగార ఫలంగా మహారాణి గర్భవతి యింది. అనుదిన ప్రవర్థమానమైన మహారాణి గర్భం నుండి ఓ శుభముహూర్తాన ఓ బాలిక ప్రభవించింది. ఆమెకు జాతక కర్మాది సంస్కారాలు నిర్వర్తించి అశ్వపతి గాయత్రీ దేవి దివ్యానుగ్రహంవల్ల ఉదయించిన ఆ బాలకు 'సావిత్రి' అని పేరు పెట్టారు. రూపుదాల్చిన లక్ష్మీకళతో ఆ రాజపుత్రితేజరిల్లుతూ అనుదిన

ప్రవర్ణమూనయ్యై యౌవ్వనములో అడుగుపెట్టింది. సుందర కటిస్థలంతో విశాల నితంబంతో వికసిత నీలకమల సమనయనాలతో ప్రజ్వలితతను శోభలతో సువర్ణ ప్రతిమలా గోచరించే ఆ కన్యను చూసిన వారు ఏ దేవకన్యయో దిగివచ్చింది కాబోలు ననుకొనే వారు. ఆమె తేజస్సుకు భయకంపితులై రాకుమారులు ఆమెను వరించ సాహసించలేకపోయేవారు.

కాలం గడుస్తూండగా ఓనాడు ఆ రాజపుత్రి శిరస్సానం చేసి ఉపవసించి సావిత్రిదేవి దర్శనార్థం వెళ్ళి విధ్యుక్తంగా అగ్నిని అర్పించి భూసురోత్తములచే స్వస్తివాచకాలు పలికించి యిష్ట దేవతా ప్రసాదం స్వీకరించి సాక్షాత్ లక్ష్మీరూపంలో తండ్రిని చేరి పాద ప్రణామం చేసి అంజలి బద్ధయై నిలబడింది. 'యౌవ్వనంలో విహరించే యీమెను ధర్మపత్నిగా గ్రహించే వరుడెవరూ రావడం లేదు కదా!' అని విచారిస్తూ గద్గద స్వరంతో ఆమెను దగ్గరగా తీసుకొని - 'అమ్మా! నీకు పెళ్ళి చేసే సమయం ఆసన్నమయింది కానీ నేటి వరకూ ఎవరూ వచ్చి నిన్ను తన పత్నిగా స్వీకరించేవాడే గోచరించడం లేదు. కనుక అనురూపవంతుణ్ణి నువ్వే భర్తగా ఎంచుకుని నాకు తెలియజేస్తే అతనినే నీకు వివాహం చేస్తాను. ఈ విషయమే భూసుర శ్రేష్ఠులు పలికేవచనాలు నీకు కొన్ని చెప్పాలి. యుక్తవయస్సువచ్చిన కన్యను దానం చెయ్యని తండ్రి, ఋతుకాలంలో సంగమించని భర్త, పితృమరణానంతరం అనాథఅయిన జననిని రక్షించని పుత్రుడూ నిందాపాత్రులు. అందువల్ల అట్టి అపఖ్యాతి నా మీద పడకుండ నువ్వే వరాన్వేషణ చేసుకో' అని పలికి వృద్ధమంత్రులవైపు తిరిగి 'యత్రావశ్యకమైన సామగ్రులతో మా సావిత్రిని అనుసరించండి' అన్నాడు.

వేషకవంతురాలైన సావిత్రి సిగ్గుతో తలవంచి పితృచరణాలకు వందనం చేసి ఆయన ఆదేశాన్ని శిరసావహించి ప్రయాణ సన్నద్ధురాలయింది. ప్రయాణసన్నద్ధురాలై పురోగమించే ఆమెను వృద్ధామాత్యులు అనుసరిస్తున్నారు. రాజర్షులు వసించే తపోవనాలు దర్శించి అక్కడి వృద్ధులందరికీ అభివాదాలర్పించి తీర్థాలన్నీ తిరిగి బ్రాహ్మణోత్తములకు దానాలు చేస్తూ సావిత్రి యాత్రచేస్తూన్నది.

ఆశ్వపతి మహారాజు కొలువు తీర్చియుండగా వేంచేసిన నారదునితో ఆయన సంభాషణలు జరుపుతూన్నాడు. అంతలో యాత్రలు సేవించి మరలి వచ్చిన సావిత్రి సభాస్థలిలో ప్రవేశిస్తూనే తండ్రికి, నారదమహర్షికి ప్రణామాలు చేసి వినయ వినమితాంగియై నిలబడింది. అప్పుడు నారదుడు మహారాజువైపు తిరిగి - 'రాజా! నీ పుత్రి ఎక్కడ నుండి వచ్చింది?' యుక్తవయస్సువచ్చిన ఈమెకు ఇంకా వివాహం ఏలచెయ్యలేదు' అని ప్రశ్నించగా 'ఆశ్వపతి - దేవర్షి! వరాన్వేషణా నిమిత్తమే ఈమెను పంపాను. ఇప్పుడీమె తాను వరించిన వరుణ్ణి గురించి వివరించగలదు. మీరు వినండి' అన్నాడు. అంత సావిత్రి పిత్రాదేశానుసారం పలక సాగింది.

'పూజ్య జనకా! ద్యుమత్యేనుడనే మహారాజు సాశ్వదేశాన్ని పాలిస్తున్నాడు. కొంతకాలానికి ఆయనను వార్ధక్య, అంధత్వాలు ఆవరించాయి. ఆయన కుమారుడు చిన్నవాడై ఉండగా వారి శత్రువులు తిరుగు బాటు చేసి రాజ్యాన్ని అపహరించారు. అందు వల్ల ఆ మహారాజు భార్యనూ, పుత్రునీ వెంట బెట్టుకుని అడవుల పాలై నియమవ్రతాలతో తపస్సు చేసుకుంటున్నాడు. ఆయన కుమారుని పేరు సత్యవంతుడు. ఆయననే నేను వరించాను. అన

విని నారదహుహర్షి 'మహారాజా! అజ్ఞానవశం వల్ల నీకుమార్తె యింతటి కీడు తెచ్చుకుంటూన్నది. సత్యవంతుడు సద్గుణ సంపన్నుడని భావించి ఈమె అతణ్ణి వరించింది. అతని జననీజనకులు సత్యవ్రత పరాయణులైన కారణం వల్ల అతనికి వారు సత్యవంతుడని నామ కరణం చేశారు. సత్యవంతునికి అశ్వాలంటే మహాప్రీతి, చిత్రలేఖనం లోనూ, మట్టితో గుట్టాలను చేయడంలోనూ అధికాసక్తి కలవాడు కావటం వల్ల జనులతణ్ణి చిత్రాశ్వుడని కూడ పిలుస్తుంటారు' అన్నాడు.

'దేవర్షి! పితృభక్తి పరాయణుడై సత్యవంతుడు క్షమాశీలుడై తేజోవంతుడై మహాశూరుడై వెలుగొందు తున్నాడా?' అని మహారాజు ప్రశ్నించగా భూపాలా! అతడు భాస్కర సమతేజస్వి. ఇంద్రసమ పరాక్రమవంతుడు క్షమావిషయంలో పృథ్వీతుల్యుడు. బుద్ధికిబృహస్పతి' అని నారదుడు - పలుకగా 'అయితే ఆ రాజపుత్రుడు ఉదారదాన శీలుడు రూపవంతుడు, బ్రాహ్మణభక్తుడు, ప్రియదర్శనుడు కూడానా?' అని రాజు ప్రశ్నించాడు. 'మహారాజా! యథా శక్తి దాను చేయడంలో సత్యవంతుడు రంతిదేవునితో సమానుడు. బ్రాహ్మణ భక్తిలో శిబితో ఉపమింపదగినవాడు. ఔదార్యంలో అతడు యయాతి ప్రియదర్శ నముచే చంద్రసముడు. అశ్వినీ కుమారులతో సమమైన రూపంకల వాడు. జితేంద్రియుడు. పృథుస్వభావుడు మహాశూరుడు, సర్వుల తోనూ స్నేహంగా వుండునట్టివాడు. సరళ స్వభావమే అతనిలో మూర్తీభవించి వుంటుంది'. అని నారదుడు పలుకగా మహారాజు - 'మహర్షి! మీరింత వరకూ అతని సద్గుణాలను గురించి మాత్రమే వివరించారు. ఇక అతనిలో దోషమేమైన వుంటే చెప్పండి! అని కోరగా 'మహారాజా! సత్యవంతునిలో తొలగించడానికి పీలు లేని దోషం ఒకటి వుంది. నేటికి సరిగా సంవత్సరం గడిచే సరిగి అతని ఆయుర్దాయం చెల్లిపోతుంది' అన్నాడు దేవర్షి.

దేవర్షి వచనాలను ఆలకించి అశ్వపతి కుమార్తె వైపు తిరిగి-
'అమ్మా! విన్నావు కదా! అల్పాయుష్కుడైన సత్యవంతుని విడనాడి
వేరొకరిని అన్వేషింప యాత్ర చెయ్యి'. అన విని సావిత్రి పితృ
పూజ్యా! అన్నదమ్ముల మధ్య పంపకాలు ఒక్కసారే జరుగుతాయి.
దాత అయినవాడు కూడ ఒక్కసారే వాగ్దానం చేస్తాడు. అలాగే
కన్యాదానం కూడ ఒక్కసారే జరుగుతుంది. ఈ విషయమై
అభిప్రాయ భేదానికి అవకాశం లేదు. నేను వరించిన సత్యవంతుడు
గుణవంతుడైన కాకపోయినా నేనతణ్ణి వరిస్తాను. మనోనిశ్చయం
అభివ్యక్తమైన తరువాత దానిని మరోవిధంగా చేయరాదు.

సకృదంశో నిపతతి సకృత్ కన్యాయ ప్రదీయతే
సకృదాహ దదానీతి త్రిణ్యేతాని సకృత్ సకృత్
దీర్ఘా యురథాల్పాయుః సగుణో నిర్గుణో ఓపి వా,
సకృద్ వృతోమయా భర్తానద్వితీయం వృణోమ్యహమ్.

(మ.భా - అరణ్య 294/26-27)

మనస్సే వ్యక్తికి పరమ ప్రమాణం కనుక నా అభిప్రాయాన్ని మార్చు
ప్రయత్నించకండి' అని అచంచలంగా సమాధానం చెప్పింది.

నిశ్చయాత్మకమైన సావిత్రి పలుకులాలించి దేవర్షి అశ్వపతి
రాజు వైపు తిరిగి - 'మహారాజా! స్థిర సంకల్పంతో ఉన్న ఈమెను
మనం ఎంతగా ప్రయత్నించినా ధర్మమార్గం నుండి తప్పించ జాలము.
సత్యవంతునిలో వున్న సద్గుణాలు ఈ కాలంలో మరెవరిలోను లేవు.
కనుక ఈమెను అతనికి యిచ్చి పెళ్ళి చేయడం ఉచితంగా
తోస్తున్నది.

స్థిరాబుద్ధిర్నర శ్రేష్ఠా సావిత్రిత్యా దుహితస్తవ
 నైషా వారయితుం శక్యా ధర్మాదస్మాత్ కథంచన
 నాన్యస్మిన్ పురుషే సంతియే సత్యవతి వైగుణాః
 ప్రదానమేవ తస్మాన్మే రోచతే దుహితస్తవ.

(మ. భా. అరణ్య - 294 / 29-30)

అనగా అశ్వపతి నారదుని పలుకులాలకించి ఆయన ఆజ్ఞాను సారమే చేస్తానన్నాడు. అంత నారదుడు వారందరినీ ఆశీర్వాదించి వివాహానికి ఎట్టి విఘ్నం రాకూడదని స్వస్తివాక్యం పలికి స్వర్గాభిముఖుడయ్యాడు. అశ్వపతి సావిత్రి కళ్యాణ ప్రయత్నంలో వున్నాడు.

అశ్వపతి నారదాదేశానుసారం వివాహావసర సామగ్రి చేకూర్చుకుని వృద్ధభూసుర పురోహిత ఋత్విజ సహితుడై సావిత్రిని వెంటబెట్టుకుని ద్యుమత్యేనుడు నివసించే అరణ్యానికి పోయి పాదచారియై వారి ఆశ్రమానికి వెళ్ళి ఆ రాజర్షిని యథాయోగ్యంగా పూజించి తన పరిచయం చేసుకున్నాడు. ధర్మమార్గ నిరతుడైన ద్యుమత్యేనుడు అశ్వపతికి అర్హు అసనాదులిచ్చి వారు వచ్చిన కారణం అడిగాడు. అశ్వపతి తాను వచ్చిన కార్యాన్ని వివరిస్తూ - 'రాజర్షీ! ఈమె నా పుత్రి, పేరు సావిత్రి. ఈమెను మీ యింటి కోడలుగా స్వీకరించవలసినదిగా అర్థిస్తున్నాను. అనగా ద్యుమత్యేనుడు అశ్వపతితో తన స్థితిగతులను వివరించి - 'మహారాజా! నేను రాజ్యభ్రష్టుడనై వనవాసంతో నియమ నిష్ఠలతో తపస్సు చేసుకుంటున్నాను. ఈ స్థితిలో మీ సావిత్రి మా యింటి కోడలుగా వచ్చి యీశ్లాకాలు అనుభవించడం తగదు. ఇట్టి కష్టాలను భరించడానికి మీ పుత్రిని నియోగించరాదు.' అన్నాడు.

‘రాజా! సుఖ దుఃఖాలు వస్తూ పోతూంటాయి. ఈ విషయం మా అమ్మాయికి బాగా తెలుసు. తెలిసిన వారితో మీరిలా మాట్లాడడం మంచిది కాదు. ఈ విషయాలన్నీ ఆలోచించిన మీదటనే స్థిరచిత్తంతో నేను మీదగ్గరకు వచ్చాను. సౌహార్దంతో మిమ్మల్ని వేడుకుంటున్నాను. మీరు నా ఆశను వ్యర్థం చేయకండి. నవవిధాల చేతనూ మీరు యోగ్యులు, మాకు అనురూపులు. ఈ విషయంలో మీకూ నాకూ సమానధర్మం వుంది. నా కోరిక ప్రకారం మా సావిత్రిని మీ సత్యవంతునికి భార్యగా స్వీకరించండి.’ అని అశ్వపతి పలకగా ద్యుమత్యేనుడు తన కిదివరకే అట్టి సంకల్పం వున్నదనీ కానీ తాను నాటికే రాజ్యభ్రష్టుడు కావడం వల్ల యీ సంబంధ విషయమై ప్రస్తావించ లేకపోయానని యిప్పుడిలా రావడం తన అదృష్టంగా భావిస్తున్నాననీ పలికి అక్కడ ఆశ్రమంలోని విప్రుల నందరినీ రావించి సావిత్రి సత్యవంతుల వివాహానికి అవసరమైన సంస్కారాలు పూర్తిచేసి విద్యుక్తంగా కళ్యాణ మహోత్సవం సాగించారు. అశ్వపతి కన్యాదానం చేసి సావిత్రిని అక్కడే విడచి రాజధానికి వెళ్ళి పోయాడు.

రూపగుణశీల సంపన్నురాలైన సావిత్రిని భార్యగా పొందిన సత్యవంతుడు పరమానందస్వాంతుడయ్యాడు. తండ్రి వెళ్ళిన తరువాత సావిత్రి రాజ భూషణాలన్నీ తీసివేసి వల్కులాలు ధరించి సేవాభావంతో వినయపూర్వకంగా అందరి మనస్సులనూ రంజింప జేస్తూ వారందరికీ తనపై అనురాగ వాత్సల్యాలు కలిగేటట్లు ప్రవర్తించ సాగింది. సేవతో, వస్త్రభూషణాలతో, అత్తగారినీ, వాత్సల్యమన దేవతా పూజా సత్కారాలతో మామగారినీ ఆమె సంతుష్ట పరుస్తూన్నది. మృదుమధుర ప్రీయభాషణలతో, శాంత స్వభావంతో, కార్యకౌశలంతో నిరంతర పరిచర్యతో భర్తను ప్రసన్నుణ్ణి చేసుకుంది.

సావిత్రి చే సత్యవంతుని జీవన దానము

కాలం గడుస్తున్నది. సావిత్రి హృదయంలో నారద దేవర్షి మాటలు పదే పదే మెదలుతూ వేధిస్తున్నాయి. ఆమె ఎంతగా ప్రయత్నించినా ఆ విషయం మరువలేక పోతూన్నది. ఇక సంవత్సరం పూర్తికావడానికి నాలుగు రోజులే గడుపున్నది. నాటినుండీ ఆమె తీవ్ర నియమంతో వ్రతపాలన చేస్తూ అహోరాత్రులు అలా కాచుకుని వుంది. ఆ కఠోర నియమ విషయాలు విన్న ద్యుమత్యేనుడు దుఃఖంతో ఆమెను చేరి - 'అమ్మా! మూడు అహోరాత్రులు నిద్రాహారాలు లేకుండా ఉండడం చాలా కష్టము. ఇది నాకెంతో బాధగా వుంది.' అనగా సావిత్రి - 'ఆర్యా! మీరెంత మాత్రం విచారించకండి. నేనీ వ్రతాన్ని నిర్విఘ్నంగా పూర్తి చేస్తాను. దృఢ నిశ్చయమే వ్రతనిర్వహణకు మూలహేతువు. ఆ నిశ్చయంతోనే నేనీ వ్రతం ఆరంభించాను.' అని సమాధానం చెప్పగా - 'అమ్మాయీ! వ్రతభంగం చేసుకోమని నేను చెప్పడం లేదు. నిర్విఘ్నంగా నీ వ్రతం సాగించు.' అన్నాడు.

నియమ వ్రతనిష్ఠలో సావిత్రి కట్టువలె ఓ చోట నిలబడి పోయింది. రోజులు గడిచాయి. తెల్లవారితే భర్త మరణిస్తాడన్న విషయం ఆమె మనస్సులో మెదిలే సరికి మరింతగా వ్యధపడి పోయింది.

తూర్పు తెల్లవారింది. సూర్యకిరణాలు ధాత్రిని చుంబిస్తున్నాయి. అవసర కృత్యాలు పూర్తి చేసుకుని ప్రజ్వలితాగ్నిలో ఆహుతులు వేసి అత్తమామలకు ప్రణమిల్లి నిలవగా వారందరూ ఆమె సౌభాగ్యాన్ని ఆకాంక్షిస్తూ ఆశీర్వదించారు.

తతః సర్వాన్ ద్విజాన్ వృద్ధాన్ శ్వశ్రూం శ్వశురమేవచ
అభివాద్యానుపూర్వేణ ప్రాంజలిర్నియతా స్థితా
అవైధవ్యా శిషస్తేతు సావిత్ర్యర్థం హితాః శుభాః
ఊచుస్తపస్వినః సర్వే తపోవన నివాసినః

(మ. భా, అరణ్య - 296/11-12)

అందరి ఆశీర్వదాలూ శిరసాగ్రహించి పతిమృత్యు సమయానికై ప్రతీక్షిస్తూ నారదుని వచనాలను స్మరిస్తూ ఏకాంతంలో కూర్చుని దుఃఖిస్తున్న సావిత్రిని చేరి అత్తమామలు - 'అమ్మా! నీ వ్రతం పూర్తి అయింది. కనుక యిక ఆహారం తీసుకో.' అనగా సూర్యాస్తమయ పర్యంతం తాను భుజించననీ అది తన ప్రతిజ్ఞ అనీ ఆమె బదులు పలుకుతూన్న వేళ సత్యవంతుడు గొడ్డలితో అరణ్యం వైపు వెడుతూన్నాడు. అంత సావిత్రి పతిని సమీపించి - 'ప్రభూ! ఈ నాడు ఒంటరిగా మీరు అడవికి వెళ్ళవద్దు. నేనూ మీతో వస్తాను.' - అనగా సత్యవంతుడు - 'దేవీ! ఇంతవరకూ నువ్వెన్నడూ యీ అరణ్యంలో తిరుగలేదు. ఈ మార్గాలన్నీ కంటకాలతో కరిన శిలలతో నిండివున్నాయి. వ్రతోపవాసాలతో కృశించిన నువ్వు నేడు పూర్తిగా నడువలేవు.' అనగా సావిత్రి - 'నాథా! నాకీ ఉపవాసం ఎట్టి అలసటనూ బాధనీ కలిగించడం లేదు. నాకు యిప్పుడు మహోత్సాహంగానే వుంది. నన్ను వారించ

కండి.' అన విని సత్యవంతుడు - ' నీకంతగా రావాలని ఉంటే నాకు అభ్యంతరం లేదు. అత్తమామలను అడిగిరా.' అన్నాడు. అంత వ్రతపరాయణురాలైన సావిత్రి అత్తమామలకు నమస్కరించి- 'పూజ్యులారా! నాస్వామి ఫలమూలాలకోసం అరణ్యానికి వెడుతూ న్నారు. మీరు ఆదేశమిస్తే నేను కూడ వారితో వెడతాను. నేడు ఒక్క ఊణం కూడ వీరిని, విడనాడి నేను వుండజాలను. గురుజనులకు ఫలమూలాలు తేవడానికి, అగ్ని కార్యానికి అవసరమైన సమిధలకోసం వెడుతూన్న ఆయనను నిరోధించడానికి వీలు లేదు. కనుక వారిని అనుసరించ నాకుకూడ అనుమతి నివ్వండి. ఈ సంవత్సర కాలంలోఒక్కనాడు కూడ ఆశ్రమం విడిచి నేను వెళ్ళలేదు. ఫలపుష్ప సంభరితమైన యీ కాంతారాన్ని ఒక్కసారి చూడాలని నాకు ఉత్కంఠంగా వుంది.' అని అర్థించగా 'ఈమె నా యింటి కోడలిగా వచ్చిన నాతీనుండి నన్నేమీ అడుగలేదు.' అని ద్యుమత్యేను డనుకుంటూ ఆమెకు అనుమతిని యిచ్చాడు.

సావిత్రి అత్తమామల అనుమతి తీసుకుని భర్తతో బయలు దేరింది. ఆమె వదనంలో చిరునవ్వును ప్రకటిస్తూన్నది. హృదయం మాత్రం దుఃఖజ్వాలల్లో మాడిపోసాగింది. మత్తమయూరాలు విహరించే వనంలో పవిత్రజలాలతో ప్రవహించే నదులనూ, పుష్పభరితమైన సుందర వృక్షాలను చూపిస్తూ సత్యవంతుడు - 'ప్రియా! ఈ దృశ్యం ఎంత మనోహరంగా వుందో చూశావా? అంటూ ముందుకు సాగుతూన్నాడు. కానీ సావిత్రి మనస్సులో సత్యవంతుని మరణమే గోచరిస్తూన్నది. ఓ వైపు భర్త పలికే మాటలు వింటూ అనుకూలంగా సమాధానయిస్తూ మరోవైపు అతని మరణ సమయానికై నిరీక్షిస్తున్నది.

పక్వఫలాలను గ్రహిస్తూ సాగి సాగి సత్యవంతుడు కట్టెలు కొట్టడం మొదలు పెట్టాడు. తత్ శ్రమవల్ల అతని శరీరమంతా చెమటలు పట్టాయి. క్రమంగా అతనికి శిరోవేదనం ప్రారంభమయ్యింది. గొడ్డలిని అక్కడే పడవేసి భార్యను సమీపించి - 'మితభాషిణీ! ఈ నాడేలనో శ్రమగా వుంది. శిరోభారం తీవ్రంగా వుంది. అవయవాలన్నీ బాధిస్తున్నాయి. గుండె మండుతూన్నట్లుంది. అనిర్వచనీయమైన అస్వస్థత నన్ను వేధిస్తున్నది. శూలాలతో ఎవరో నా తలను బ్రధలు చేస్తున్నారు. నిలబడే శక్తి కూడ నాకు లేదు. ఓక్షణం నిద్రపోవాలి.' అని పలుకుతూండగానే సావిత్రి నేలపై కూర్చుని అతని తల తన తొడపై వుంచుకుంది. అతనికి నారదుని పలుకులు జ్ఞాపకానికి వచ్చాయి. గడువును ముహూర్తం క్షణాలతో లెక్కించగా ఆమెకు రెండు ఘడియల గడువు కనిపించాయి.

అంతలో అరుణాంబరధారియై మకుట శీర్షుడై మహాతేజస్సుతో చండభానునిలా ప్రకాశించే దివ్య పురుషుడొకడు ఆమెకు గోచరించాడు. ఆ పురుషుని కన్నులు అరుణంగా వున్నాయి. నీలమేఘచ్ఛాయతో అలరారే ఆవృత్తిని చూసి భర్త దగ్గర నిలచి అతని వైపే ఆమె చూడ సాగింది. వచ్చిన వృత్తిని చూస్తూనే ఆమె తన తొడమీద వున్న భర్త శిరస్సును నెమ్మదిగా క్రిందకు దింపి నిలబడి కంపిత హృదయంతో అంజలిఘటించి - ఆర్యా! మీ శరీరాకృతిని దర్శించగా మీరెవరో దేవతలవలె కనిపిస్తున్నారు. ఏ పనిమీద మీరిలా వచ్చారో చెప్పండి. అని కోరగా - సావిత్రి! నువ్వు మహా పతివ్రతవు, తపస్వినివి. కనుకనేను నీతో భాషిస్తున్నాను. నన్ను యమధర్మరాజుగా తెలుసుకో. నీ పతి అయిన యీ సత్యవంతుని ఆయుర్దాయం చెల్లిపోయింది. కనుక వీనిని బంధించి తీసుకు వెళ్ళడానికి వచ్చాను.'

అని యమధర్మరాజు అన్నాడు. 'ధర్మరాజా! మానవులను తీసుకు వెళ్ళడానికి నీ కింకరులే వస్తారని విన్నాను. కానీ యిప్పుడు మీరే స్వయంగా రావడం ఆశ్చర్యంగా వుంది.' అని సావిత్రి ప్రశ్నించగా - 'పతివ్రతా శిరోమణీ! ఈ సత్యవంతుడు ధర్మగుణ రూప సమన్వితుడు. కనుక నేనే రావలసి వచ్చింది.' అంటూ పాశాన్ని వేసి సత్యవంతుని దేహంలోని జీవుణ్ణి పైకి లాగాడు. దానితో సత్యవంతుని శ్వాస ఆగిపోయింది. దేహకాంతి మాసిపోయింది. శరీరం చలనం లేకుండా పడిపోయింది. ఆజీవుణ్ణి వెంటబెట్టుకొని యముడు దక్షిణ దిశగా బయలు దేరాడు. పరమసాధ్వీమణి అయిన సావిత్రి తన నియమవ్రత తపో మహాత్మాజ్ఞల వల్ల యముని వెంట సాగుతూన్నది. తన వెంట బహుదూరం వచ్చిన సావిత్రిని తిలకించి యముడు 'ఇక నువ్వు మరలివెళ్ళి మృత దేహానికి సంస్కారాలు పూర్తిచెయ్యి. భర్త ఋణవిముక్తి నీకు లభిస్తుంది. ఇక నువ్వు రానవసరం లేదు.' అన్నాడు.

'యమ ధర్మరాజా! నా భర్త వుండే స్థానానికి పోవడంనా విధ్యుక్తధర్మము. గురుభక్తి, పాతివ్రత్యము తపోవ్రత పరాయణత్వమూ, మీ దయ నన్నువెన్నంటి వున్నంతకాలం నా ప్రయాణానికి విఘ్నం లేదు.

యత్రయే నియతే భర్తా స్వయం వా యత్ర గచ్ఛతి
మయా చ తత్ర గంతవ్యమేష ధర్మః సనాతనః
తపసా గురుభక్త్యా చ భర్తః స్నేహద్వితేన చ
తవ చైవ ప్రసాదేన నయే ప్రతిహతా గతిః.

ఏడు అడుగులు కలిసి వేస్తే మైత్రి సిద్ధిస్తుందని పెద్దలంటారు. మన మధ్య ఏర్పడిన మైత్రిని పురస్కరించుకుని నేను చెప్పే విషయాలను ఆలకించండి. మనస్సునూ యింద్రియాలనూ స్వాధీనంలో ఉంచు కోలేనివారు గురుకులవాసం కానీ, తపస్సుకానీ చెయ్యలేరు. ధర్మ మార్గానుసరణంలో అసమర్థులే అవుతారు. జీతేంద్రియులు మాత్రమే నేను చెప్పిన వాటిని ఆచరించగలుగుతారు. ధర్మపథాన్నే ఉత్తమ మార్గంగా సత్పురుషులు స్వీకరిస్తారు. తమవంటి పెద్దలు సనాతన ధర్మాన్ని అనుసరిస్తేనే ప్రజలందరూ ఆమార్గాన్ని అనుసరించ గలుగుతారు' అని సావిత్రి పలకగా యమ ధర్మరాజు - 'సౌశీల్యవతీ! నువ్వింక వెళ్ళిపో, నీ పలుకులు నాకు విశేష తృప్తిని కలిగిస్తున్నాయి. నీ భర్త ప్రాణాలువినా నువ్వేమైనా వరం కోరుకో.' అనగా సావిత్రి - 'ప్రభూ! నా మామగారు రాజ్యభ్రష్టులై, అంధులై అరణ్య వాసం చేస్తున్నారు. అనుగ్రహించి మీరు వారికి నేత్రదానం చెయ్యండి. వారికి అలఘ తేజస్సుతో సూర్యాగ్ని సదృశ ప్రకాశాన్ని ప్రసా దించండి.' అని కోరగా సమవర్తి అంగీకరించి - అమ్మాయీ! నీ కోరిక నెరవేరును గాక! ఈ ప్రయాణం వల్ల నీశ్రమ అధికం కాకముందే మరలిపో.' అన్నాడు.

‘ప్రభూ! భర్తసాన్నిధ్యంలో ఉండే నాకు అలసట అనేది వుండదు. నా భర్త వున్న స్థానంలోనే నేనూ వుండాలి గదా! వీరిని తీసుకుని వెళ్ళేచోట నన్నూ ఉండనివ్వండి. సత్పురుష సమాగమం అభీష్టసిద్ధికి హేతువని, వారితో మైత్రి మరీ ఘనమైనదనీ విన్నాను. మీవంటి దివ్యులతోనే మైత్రి వృథా అవుతుందని నేను భావించడం లేదు. సజ్జన సాంగత్యం అత్యంతావశ్యకమైనదే కదా!

శ్రమం కుతో భర్తృ సమాపతోహిమే
 యతోహి భర్తా మమ సాగతిర్భవా
 యతః పతిం నేష్యసి తత్రమే గతిః
 సురేశ భయశ్చ వచో నిబోధమే.
 సతాం సకృత్సంగత మేష్పితం పరం
 తతః పరం మిత్రమిత ప్రవక్షతే
 నచాఫలం సత్పురుషేణ సంగతం
 తతః సతాం సిన్నవసేత్ సమాగమే.

(మ. భా - అరణ్య - 297 / 29-30)

అని సావిత్రి పలకగా యమ ధర్మరాజు - 'అమ్మాయీ! నీమాటలు నాకు మహాసంతోషాన్ని కలుగజేస్తున్నాయి. నీ ప్రసంగాన్ని విద్వజ్ఞులు అభినందిస్తారు. నువ్వు సత్యవంతుని ప్రాణాలు వినా మరేమైన కోరుకో.' అనగా తన మామగారు కోలుపోయిన రాజ్యాన్ని తిరిగి పొందివారు ధర్మపథం విడువకుండ చరించాలని ఆమెకోరగా యమ ధర్మరాజు అంగీకరించి మరలి వెళ్ళుతున్నాడు. అంత సావిత్రి - 'స్వామీ! ఈ ప్రజలను నియమబద్ధమైన గతితో నడుపుతూ వారిని సకాలానికి మరో లోకానికి మీరు తీసుకోవడం వల్ల మీవమ్మ 'యమ' నామంతో ప్రజలు పిలుస్తూంటారు. సావధానంగా మీరు నా మాటలను ఆలకించండి. త్రికరణ శుద్ధిగా ఏ ప్రాణికి ఏ విధమైన హానీ తలపెట్టుకుండ దానబుద్ధితో భూత దయార్థ హృదయంతో చరించడమే సజ్జన ధర్మము. ఈ పాంచభౌతిక జీవులు సామాన్యంగా అల్పాయుర్దాయం కలవియే అవుతాయి. వాటి శక్తి కూడ బహు స్వల్పమైనదే. తమవంటి మహాత్ములను శరణువేడితే శత్రువులను కూడ అనుగ్రహిస్తారని విన్నాను. అని సావిత్రి

అనగా - 'దాహభాధతో వేదన చెందేవానికి నిర్మల స్వాదు జలాలు లభిస్తే కలిగి ఆనందమే మీ మాటలవల్ల నాకూ కలుగు తున్నాయి. నీ భర్త ప్రాణాలు దక్క మరోవరాన్ని కోరుకో. అనగా తన తండ్రి పుత్రహీనుడు కనుక అతని వంశఅభ్యుదయానికి నూర్గురు పుత్రులను ప్రసాదించండి. అని కోరగా అంగీకరించిన యముడు ఆమెను తిరిగి వెళ్ళమన్నాడు. 'యమ ధర్మరాజా! నేను నా స్వామి సన్నిధిలో వున్నాను. ఆయన వెంట వుంటే నాకు దూరభారాల దృష్టి వుండదు. నా మనస్సు యితోధికంగా పురోగమిస్తున్నది. ప్రయాణిస్తూనే తమరు నాపలుకుల నాలకించండి. సూర్యనంద నులైన మిమ్ము ప్రజలు వైవస్వత నామంతో పిలుస్తూంటారు. ప్రజలను ధర్మ మార్గాన నడుపుతూ మీరూ నడవడం వల్ల 'ధర్మరాజు' నామం మీకు విఖ్యాతమయింది. సజ్జనులపై మీకుండే విశ్వాసం అనుపమానమయింది. అందులకే మీరు సజ్జనులను విశేషంగా ప్రేమిస్తారు. పరస్పర విశ్వాసాలకు సౌహార్దమే మూల కారణము. అట్టి హృదయం సజ్జనులకే వుంటుంది. కనుక ప్రజలు వారినే అధికంగా ఆదరిస్తారు.' అని సావిత్రి పలకగా యముడు తానట్టి విషయాలను యింతకుపూర్వం ఎవరివల్లా వినలేదని ఆమె ప్రసంగం తనకెంతో సంతోషాన్ని కలిగించినదనీ సత్యవంతుని ప్రాణాలు వినామరే వరాన్నైనా కోరుకోమని పలకగా సావిత్రి - 'నా భర్తతో నా సమాగమం వల్ల బలపరాక్రమ సంపన్నులూ, కులవర్ధకులూ అయిన నూర్గురు బిడ్డలు కలిగేటట్లు అనుగ్రహించండి.' అని అర్థించగా యముడంగీకరించి మరలి పొమ్మన్నాడు.

'ధర్మజ్ఞాతా! ధర్మ మార్గానుసరణమే సత్పురుషులకు ధ్యేయము వారెన్నడూ దుఃఖపూరితులు కాజాలరు. సాధు

సమాగమఫలం సజ్జనులకు లభించి తీరుతుంది. ఉత్తములు సజ్జనులకు భయపడరు. సత్యబలంతో పురుషశ్రేష్ఠులు సూర్యుని పురోగమింప జేస్తారు. వారే తపఃశక్తితో యీశ్వర్విని ధరిస్తారు. కాలానికి వారే ఆశ్రమ భూతులు. ఈవిషయాలెరిగిన స్వార్థ రహితులైన శ్రేష్ఠులందరూ పరోపకార పరాయణులవుతారు. సజ్జన సందర్శనం వల్ల స్వార్థ హాని జరుగదు. అభిమాన సమ్మానాలు దెబ్బ తినవు. వారివల్లనే యీ జగత్తు భద్రంగా నడుస్తున్నది.' అని సావిత్రి అనగా 'పతివ్రతా! ధర్మ సంగతమూ, గంభీరార్థ పద సమన్వితమూ అయిన గూఢ విషయాలను నాకు వినిపించావు. సంతోషంతో మరో వరం కోరుకో.' అని యముడనగా - 'ప్రభూ! ఇంతకుముందు మీరు నాకు ప్రసాదించిన వరం భర్త సంతోగ రహితంగా ఫలించదు కదా! కనుక నా భర్త జీవితాన్నే కోరుకుంటున్నాను. వారులేని నేను మరణించినట్లే అవుతుంది. భర్త లేని సుఖం నాకు వద్దు. నా భర్తలేని ధన కనక వస్తు వాహనాలూ స్వర్గమూ కూడ నాకనవసరం లేదు. పతిరహితనై నేను జీవించ జాలను.

నా కామయే భర్త వినాకృతా సుఖం
న కామయే భర్త వినాకృతా దివమ్
న కామమ్ భర్త వినాకృతా శ్రయం
న భర్త హీనా వ్యవసామి జీవితమ్.

(మ.భా - అరణ్య - 297/53)

నాకు పుత్రశతం కలుగుతుందని వరమిచ్చి నా భర్తను వెంట తీసుకుపోతే నాకిచ్చిన వరం వ్యర్థమే అవుతుంది. కదా! కనుకనే నేను నా పతి ప్రాణాలను కోరుతున్నాను.' అని సావిత్రి

పలకడంతో యమ ధర్మరాజు పాశబద్ధమైన సత్యవంతుని జీవనాన్ని విడనాడి ప్రసన్నుచిత్తుడై - యశస్విని! నీభర్తను విడిచిపెట్టాను. ధర్మప్రసంగంతో నువ్వు నన్ను ప్రసన్నుణ్ణిచేశావు. సఫల మనోరథుడై నీ భర్త నీవెంట రావడానికి తగిన యోగ్యత పొందగలిగాడు.' నీ భర్త నీతో గూడా నాలుగువందల సంవత్సరములు జీవించి యుండును గాక! అనేక యాగాలు చేసి నీ భర్త ధర్మాచరణతో విశ్వ విఖ్యాతుడవు తాడు. మీ దంపతులకు నూరుగురు పుత్రులు కలుగుతారు. వారందరూ అధీశులై పుత్ర పౌత్రాభివృద్ధితో వర్ధిల్లుతారు. నీ సోదరులందరూ పుత్రపౌత్రాభ్యుదయంతో అభివృద్ధిని పొందుతారు. అని యమధర్మరాజు అదృశ్యమైపోయాడు.

పతి మృత కళేబరం ఉన్న ప్రదేశానికి సావిత్రి మరలివచ్చి అతని శిరస్సును తన ఒడిలో ఉంచుకునే సరికి సత్యవంతుడు చేతనుడై లేచి పరదేశం నుండి తిరిగవచ్చిన భర్తవలె ఆమె వైపు పదేపదే అనురాగ దృష్టులు ప్రసరింపచేస్తూ! ప్రియా! నేను చాలా సేపు నిదురపోయాను. ఇంతవరకు నీవు నన్ను మేలుకొలుపకుండా ఎందుకున్నావు. నన్ను తీసుకుపోయిన ఆ శ్యామవర్ణ పురుషుడెడో? అని ప్రశ్నించగా 'స్వామీ! మీరు విశేష సమయం నిదురించారు. ఆశ్యామవర్ణ దేహుడు వెళ్ళిపోయాడు. మీకు విశ్రాంతి చాలితే ఆశ్రమానికి వెళ్ళిపోదాము. లెండు. సూర్యాస్తమయమయింది. చీకటి పడుతున్నది.' అని సావిత్రి బదులు చెప్పింది.

సత్యవంతుడు సుఖంగా లేచి నాలుగు దిక్కులు చూచి 'నేను ఫలాలు, సమిధలు తేవడానికి ఆశ్రమం నుండి బయలుదేరి వచ్చాను. కట్టెలు కొడుతుండగా నాకు శిరోవేదన వచ్చింది. ఆ బాధతో

చాలాసేపు నేను ఓర్పుకోలేక నీ ఒడిలో తలపెట్టి నిద్రపోయాను.' నీ శరీరస్పర్శతో నాకు సుఖంగా నిద్రపట్టింది. అనిద్రలో గాఢాంధకారం, తేజోమయ పురుషాగమనం నాకు గుర్తున్నాయి. అనంతర విషయం నీకు తెలుసా? లేక ఇదంతా స్వప్నమేనా?' అని సత్యవంతుడు ప్రశ్నించగా - ఆర్యా! చాలా ప్రొద్దుపోయింది. చీకటి పడుతున్నది. విషయాలన్నీ వివరంగా ఉదయమే చెబుతాను. మీరు తక్షణమే వెళ్ళి మాతా పితరులను దర్శించాలి. అప్పుడే క్రూరమృగాలు విహరిస్తున్నాయి. దక్షిణ, పశ్చిమ దిశా ముఖాలుగా తలలెత్తి నక్కలు కూస్తున్నాయి. నిశాచర సమయం ఆరంభమైంది. మనమాశ్రమానికి పోవాము. నడవండి' అని సావిత్రి మధురంగా పలికింది.

అప్పటికే అంధకారంచే భయంకరంగా ఉన్న అడవిలో సావిత్రి నడవడం కష్టమని సత్యవంతుడనగా - 'స్వామీ! నేడే ఈ అరణ్యం దగ్గమైనది. ఆ నిప్పు తెచ్చి ఎండు కట్టెలు వెలిగించి దారి చూపిస్తాను. అయినా మీకు కదలాలని లేకుంటే తెల్లవారాక వెడదాము లెండి.' అనగా - 'దేవీ! నాకిప్పుడు ఏ బాధలేదు. మహారోగ్యంగా ఉన్నాను. నా జననీ జనకులను చూడాలనుకుంటున్నా. ఇంతకు ముందెన్నడూ యింత ఆలస్యంగా నేను ఆశ్రమానికి వెళ్ళలేదు. సంధ్యాసమయంలో మా అమ్మ నన్ను ఆశ్రమం విడిచి పోనిచ్చేది కాదు. పగటివేళ కూడ ఆశ్రమానికి దూరంగా వెడితే నన్ను వెతకడానికి ఆశ్రమ వాసులను పంపేవారు. ఎన్నడూ ఆలస్యంగా రావద్దని హెచ్చరించేవారు. నేడు చాలా ఆలస్యమైనది. నాకు మహా దుఃఖం కలుగుతుంది. ఇది వరలో రాత్రుళ్ళలో వారు కన్నీరు కారుస్తూ నేను లేకుంటే ఒక్క క్షణం కూడా ఉండలేమనేవారు. వారు అంధులు కావడం వల వారికి నేనే దృష్టిని. వారి కీర్తి ప్రతిష్ఠలకు,

కులాభ్యుదయానికి నేనే కారణమనేవారు. వారు వృద్ధులు. ఈ రాత్రి నేను కనిపించక వారెంతగా బాధపడతారో? ఎన్నడూ నాపై కోపించని తల్లిదండ్రుల నుండి ఇంత వరకు దూరం చేసిన ఈ నిద్ర ఎంత ఘోరమైందో కదా! వారిని విడనాడి నేను బ్రతక జాలను. ఇప్పటికే నా తండ్రిగారు ఆశ్రమవాసులనందరినీ చేరి నాగురించి అడుగుతుంటారు. నేను సదా వారికోసమే విచారిస్తుంటాను. వారికి ప్రియాన్ని కలిగించడం కంటే నాకు ఇష్టమైన పనిలేదు. ఆత్మ సాక్షిగా నేను చెపుతున్నా. నీ బుద్ధి ధర్మబద్ధమైనదయితే నాకు ప్రియం కలిగించడమే నీ మనోభీష్టమైతే త్వరగా ఆశ్రమం వైపు నడు.' అనగానే సావిత్రి లేచి వీడిన జుట్టు ముడివేసుకుని సత్యవంతుని లేవదీసింది. సత్యవంతుడు పళ్ళబుట్టలవైపు దృష్టిని పోనిచ్చాడు. అవి రేపటి ఉదయాననేతెచ్చుకో వచ్చని చెప్పి సావిత్రి వాటిని ఓ చెట్టు కొమ్మకు కట్టి భర్తను సమీపించి అతని కుడిచేతిని తన వామపార్శ్వం మీద ఉంచుకుని నెమ్మదిగా నడిపించసాగింది.

సత్యవంతుడు నడుస్తూ - 'సావిత్రి! ఎన్నోసార్లు వస్తూపోతు వుండడం వల్ల ఈ దారులన్నీ నాకు తెలుసును. ఆకుల సందులలో నుండి పడే గ్రుడ్డి వెన్నెలలు ఈదారులను మనకు చూపిస్తున్నాయి. ఇదిగో - ఈ దారినే మనం వచ్చాము. ఇలాగే నువ్వు నడు. ఇదిగో ఈ పలాస వృక్షమయ ప్రాంతం నుండి రెండుదార్లు కనిపిస్తున్నాయి. ఉత్తర దిశా ముఖంగా నడు. నేను బాగా ఆరోగ్యంగానే ఉన్నాను. కనుక శీఘ్రవేగంగా నడు. నాజననీ జనకుల సందర్భ నాభిలాష నాకు ప్రబలంగా ఉంది. అంటూ ఆశ్రమం వైపు వేగంగా అడుగులువేశాడు.

ద్యుమత్యేన, శైబ్యల చింత; సావిత్రి సత్యవంతుల
ఆగమనము; ద్యుమత్యేనుని రాజ్యప్రాప్తి.

ద్యుమత్యేన మహారాజుకు కనులొచ్చాయి. స్పష్టంగా దృష్టి కనిపిస్తున్నది. వస్తువులు అన్నీ అతనికి యథాతథంగా గోచరిస్తున్నాయి. భార్య అయిన శైబ్యతో ఆశ్రమంలోకి వెళ్ళి కుమారుని కోసం అన్వేషించ సాగాడు. రాత్రి అంతా పుత్రా న్వేషణలో వారు ఆశ్రమాలు, నదీతీరాలు, సరోవర ప్రాంతాలు తిరిగారు. ఎక్కడ అలికిడి అయినా సావిత్రిసమేతంగా సత్యవంతుడు వస్తున్నాడని ఆశతో అలాగే వారు పోతున్నారు. దారిపొడుగునా కంటకాలతో వారి పాదాలు వేదనపొందుతూనే ఉన్నాయి. పరిసరా శ్రమాలలోని విప్రులందరూ వారిని ఓదార్చి ఆశ్రమం చేరారు. తపోధనులైన విప్రులందరూ వారికి చక్రవర్తుల గాఢలు వినిపించి ఆశ్వాసన కలిగించాలని ఎంతగా ప్రయత్నించినా వారి దుఃఖః తగ్గలేదు. పదేపదే కొడుకును, కోడలిని తలుచుకుంటూ దుఃఖించ సాగారు. అంత సువర్ణుడనే భూసురోత్తముడు వారిని చేరి - 'మహారాజా! మీ కోడలైన సావిత్రి యొక్క సదాచార సంపత్తి, తపస్సు, ఇంద్రియ సంయమనము చూస్తే వారిద్దరూ సజీవంగా ఉన్నారనే చెప్పగలను. 'అన్నాడు.

అనంతరం గౌతముడనే విప్రశ్రేష్ఠుడందుకుని - 'మహారాజా! వేద వేదాంగాలను అధ్యయనం చేసిన నేను బ్రహ్మచర్య

వ్రతంతో జీవితాన్ని గడుపుతూ అగ్నిహోత్రుని గురుజనులను సేవించాను. ఏకాగ్రచిత్తంతో సర్వవ్రతాలను ఆచరించాను. అన్నిటితో నేను సాధించిన శక్తివల్ల పరుల చేష్టలను, వారిస్థితిగతులను గ్రహించి చెప్పగలను. ఇప్పుడు నీ కుమారుడు భార్యా సమేతంగా సజీవంగానే ఉన్నాడు.' అని పలుకగా అతని శిష్యుడు తన గురువుగారి శక్తి తనకు తెలుసునని సత్యవంతుడు భార్యాసమేతంగా సుఖంగా ఉన్నాడని పలికాడు. అంత మిగిలిన మహర్షులందరూ - రాజా! సావిత్రిలో, సర్వసౌభాగ్య లక్షణాలు ఉన్నాయి. అట్టి శుభలక్షణ లక్షిత అయిన స్త్రీకి వైధవ్యం రావడానికి వీలులేదు అన్నారు. భరద్వాజ మహర్షి కూడా సావిత్రి సౌభాగ్య లక్షణాలను ప్రస్తావించి సత్య వంతుడు సజీవంగానే ఉన్నాడన్నాడు. 'సావిత్రి ఉపవసిస్తూ ఆనాడే భర్తతో వెళ్ళడం మీకు కళ్ళు రావడం, చూస్తుంటే మీ పుత్రుడు సజీవంగానే ఉన్నాడని మాకు నమ్మకం కలుగుతుంది.' అని దాల్భ్య మహర్షి పలుకగా ఆపస్తంబు డందుకుని - 'రాజా! ఈ దిశనుండి వచ్చే మంగళ ధ్వనులు, పక్షుల కిలకిల రవాలు తిలకిస్తుండ సత్యవంతుడు సజీవంగానే ఉన్నట్లు గోచరిస్తున్నది. మీ అనుష్ఠాన విధానం కూడా యేతద్విషయానికి ప్రోద్బలంగా ఉంది' అన్నాడు. అనంతరం ధౌమ్యులవారు పలికారు! 'భూపాలా! నీ పుత్రునిలో ఉన్న సద్గుణ సంపత్తి, జనప్రియత్వము చూడ అతడు చిరంజీవి అనియే తెలుస్తున్నది.'

అక్కడి వారందరూ అలా ఓదార్చగా ద్యుమతేనుడు సంతృప్త చిత్తుడై స్థిర చిత్తంతో కూర్చోగలిగాడు. అనంతరం క్షణ ద్వయంలో సావిత్రి సత్యవంతుని వెంటబెట్టుకుని సంతోషంతో ఆశ్రమానికి వచ్చింది. అప్పుడు బ్రాహ్మణులందరూ చేరి - 'మహి పాలా! మీ పుత్రుడు సతీసమేతంగా మరలివచ్చాడు. మీకు నేత్రాలు

వచ్చాయి. ఇవన్నీ చూడ మీకు అభ్యుదయం కలుగు తూన్నట్లు గోచరిస్తున్నది. మేము చెప్పినవన్నీ వాస్తవాలే అయ్యాయి. త్వరలోనే మీకు సర్వసంపదలు లభిస్తాయి' అంటూ అగ్నిని ప్రజ్వలింపచేసి ద్యుమత్యేన సహితులై వారందరూ అక్కడే ఆశీనులయ్యారు. ఆపై వారందరూ సత్యవంతుని వైపు చూస్తూ 'రాకుమారా! ఆదిలో వలె నువ్వు సంధ్యాసమయానికి రాక ఇంత ఆలస్యంగా రావడంవల్ల నీ జననీ జనకులు ఎంతగా వేదనపడ్డారో నీకు తెలియదు. అని వారనగా మహాత్ములారా నేను పిత్రాదేశాను సారం సతీసమే తంగానే అడవులకు వెళ్ళాను. అక్కడ కట్టెలు కొడుతుండగా నాకు భరించరాని శిరోవేదన కలిగింది. ఆబాధతో చాలాసేపు నిద్రించాను. లేచి చూచేసరికి చాలా ప్రొద్దుపోయింది. అవ్వా, నాన్న చాలా బాధపడుతుంటారని తలచి తక్షణమే బయలుదేరివచ్చాము.' అనగా గౌతమ మహర్షి - 'వత్సా! మీ తండ్రికి చూపువచ్చిన విషయం కూడ నీకు తెలియదన్నమాట. అయితే ఈ విషయం సావిత్రి మాత్రమే చెప్పగలుగుతుంది. అని ఆమెవైపుతిరిగి - 'అమ్మాయీ! భూతభవిష్య ద్వర్తమానాలెరిగిన నేను యీవృత్తాంత మంతా నీ ద్వారా వినగోరు తున్నానమ్మాసాక్షాత్తు నీవుసావిత్రి దేవిలా కనబడుతున్నావు. నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే నీ మామగారికి చూపువచ్చిన రహస్యాన్ని తెలియజెయ్యి.' అన్నాడు.

మహర్షులారా! మీ ఆలోచన యదార్థమైనదే, మీ సంకల్పం అసత్యమైనది కాదు. ఇందులో దాచవలసినది యేదీ లేదు. జరిగిన దంతా చెబుతాను వినండి. మహాత్ములారా! ఏనాడో నారదదేవర్షినా పతి మృత్యువును గురించి చెప్పారు. నేడే ఆ మరణ దినం కావడంవల్ల నాభర్తను ఒంటరిగా విడువకనేను అనుసరించి వెళ్ళాను. శిరోవేదనతో

నిద్రకు గురి అయిన సమయంలో యమధర్మరాజు వచ్చి వీరి జీవనాలను దక్షిణ దిశముఖంగా తీసుకుపోసాగారు. ఆయనను అనుసరించి పోతూ నేను చేసిన ధర్మ ప్రసంగానికి ఆయన ప్రసన్నులై నాకు ఐదు వరాలు ప్రసాదించారు. ఒకటి నా అత్త మామలకు నేత్రదానం, రెండు రాజ్యప్రాప్తి, మూడు నాతండ్రికి నూరుగురుబిడ్డలు కలగడం, నాలుగు నాకు నూర్గురు పుత్రులు, ఐదు నాభర్తకు ఆయుర్దాయము. ఇవి నేను పొందిన వరాలు. నేను పొందిన దుఃఖాలు లాభించి ఈసుఖాలు లభించాయి. మేము ఆలస్యంగా రావడానికి ఇదియే కారణము.' అని సావిత్రి చెప్పగా మహర్షు లందరూ సంతోషించి విపత్సాగరంలో మునిగి పోయిన ద్యుమత్యేనుని అదృష్టంవల్లనే సావిత్రివంటి సౌశీల్యం కలిగిన నారీ రత్నం కోడలిగా లభించినదని అభినందించారు. కొంతసేపు అతని అనుమతితో వారు తమ ఆశ్రమాలకు వెళ్ళిపోయారు.

రాత్రిగడిచింది. తూర్పు తెల్లవారింది. ఋషులందరూ సంధ్యాకృత్యాలు నిర్వర్తించుకొని ద్యుమత్యేనుని ఆశ్రమం చేరారు. వారందరూ సావిత్రి సౌభాగ్యసౌశీల్యాలను కొనియాడుతూ కొంతసేపు ప్రసంగించారు. అదే సమయానికి సాల్వదేశ ప్రజలందరూ వచ్చి - 'మహారాజా! మీశత్రువు తన మంత్రుల చేతులలో మరణించాడు. వాని బంధువులు, ఆప్తులు కూడా అంతమై పోయారు. సైనికులందరూ పారిపోయారు. మా అందరికీ మీ మీదనే విశేష అభిమానం కలుగుతూన్నది. మీకు దృష్టిఉన్నను, లేకున్నను మాకు ప్రభువులే. ఈ వాహనాలు చతురంగ బలాలు సిద్ధంగా ఉన్నాయి. మీకు శుభమగు గాక! మీరు తక్షణం బయలు దేరి రాజధానికి వచ్చి పితృ పితామహి ప్రాప్తమైన సింహాసనాన్ని అధిష్టించండి' అనిపలికి తమ

ప్రభువుకు ఆరోగ్యంతోపాటు చూపుకూడ రావడం చూచి వారు ఆశ్చర్య చకితులై తలలు వంచి నమస్కరించి నిలచారు.

అంత ద్యుమత్యేనుడు అక్కడి భూసురోత్తములందరికీ అభివాదాలర్పించి వారి అనుమతి తీసుకుని తన రాజధానికి బయలు దేరాడు. శైబ్యరాణి కోడలిని వెంటబెట్టుకొని రాజోపచారయోగ్యమైన పల్లకీపై బయలుదేరింది. రాజధాని చేరగానే విప్రశ్రేష్ఠులుఎదురు వచ్చి ద్యుమత్యేనుని పట్టాభిషేకం చేయించి సత్యవంతుని యువరాజుగా అభిషేకించారు. కాలం గడుస్తూన్నది. కొన్ని సంవత్సరాలు గడిచాయి. మహాపతివ్రత అయిన సావిత్రికి శూరవీరులైన కుమారులు నూరుగురు కలిగారు. అట్లే అశ్వపతికి కూడా నూరుగురుబిడ్డలు పుట్టారు. సాధ్వీ శిరోమణి అయిన సావిత్రి వలెనే శీలవతి, కుల కామిని, కళ్యాణి అయిన యీద్రాపది కూడ అవశ్యం మీ అందరినీ ఉద్ధరిస్తుంది. అని మార్కండేయ మహర్షి పలుకగా శోక సంతాప దూరుడై ధర్మనందనుడు ఆనందంగా కామ్యకవనంలో నివసించ సాగాడు.

పరమపవిత్రమైన సావిత్రి చరిత్రను శ్రద్ధాభక్తులతో పఠించే వారు వినే వారూ కూడ మనోరథ సిద్ధులై సుఖాలనుభవిస్తారు.

శ్లో. యశ్చేదం శృణుయాద్భక్త్యా సావిత్ర్యాఖ్యాన ముత్తమమ్,
స సుఖీ సర్వసిద్ధార్థో న దుఃఖం ప్రాప్నుయాన్నరః.

(మహాభారతం : అరణ్యపర్వం - 299 అధ్యాయ - 17 శ్లో)

భగవానుని దయ

భగవానుని మనం దయాసముద్రుడు అంటాం. ఈ దయా సముద్రుడు అన్న శబ్దం కూడ ఆ స్వామిలోని సమగ్రదయా స్వరూపాన్ని వ్యక్తం చేయగలది కాదు. ఇది కూడ నిమ్మస్థాయికి చెందిన శబ్దమే అవుతుంది. కారణం ఏమి అంటే సముద్రానికి కూడ ఒక హద్దు ఉంది. కాని ఆ హద్దు భగవానుని దయకు లేదు. లోకంలో సర్వత్రా వ్యాపించి యున్న దయ అంతా ఏకత్రితం చేయబడితే అది ఆ దయాసముద్రానికి సంబంధించిన ఒక బిందువు మాత్రమే అవుతుంది. కాబట్టి ఈ శబ్దం భగవానుని దయను పూర్తిగా వ్యక్తం చేయలేదు. నన్ను దయాశువునుగా భావించు! నీకు శాంతి చేకూరుతుంది. అని భగవానుడే అన్నాడు అని మనం అంటాం. అయినా ఆ దయాస్వరూపం పూర్తిగా మన అవగాహనకు రాలేదనే చెప్పాలి.

ఆ పరమపురుషుని చేరడానికి లేదా ఆస్వామి దయను పొందడానికి మనం అర్హులం కాము అని అనుకున్నాం అనుకొండి. అర్హులం కానిమాట నిజం. మనకు భగవద్దర్శనం ప్రాప్తించడం అసంభవం అని మనం అనుకున్నాం అనుకొండి! అందువల్ల మనలో నైరాశ్యం ఏర్పడుతుంది. ఈ నైరాశ్యం భగవానుని కృప విషయంలో మనకు సరియైన పరిజ్ఞానం లేకపోవడం వల్ల వచ్చిన పరిణామం. భగవానుడు అనవధిక మహాదయారాశి. ఆ స్వామి మనలోని అవగుణాల వంకకు కన్నెత్తి కూడ చూడడు అని మనం అనుకున్నాం అనుకొండి! అప్పుడు మనలో నైరాశ్యం పుట్టనే పుట్టదు. భగవానుడు ఎప్పుడూ తన ప్రశస్తిని అనుసరించియే దర్శనం ఇస్తూ ఉంటాడు అనే తాత్త్విక విషయాన్ని అర్థం చేసుకున్నాడు మనకు నిరాశత్వం కలుగదు. మనం ఎన్నో అపరాధాలు చేస్తున్నాం. అయినా ఆస్వామి మనలను దండించడం లేదు అంటే అందులోనే ఆస్వామి ఎంత దయామయుడో వ్యక్తం అవుతుంది. అయినా దండించడం లేదు అనుకోరాదు. ఆస్వామి తన దర్శనం ఇవ్వని రూపంలో దండిస్తూనే ఉన్నాడు. ఆ దర్శనరాహిత్యాన్ని దండనము అనే అనుకొండి!

ఆ పరమాత్మ మనలోని అవగుణాలను తలపెట్టను కూడా తలపెట్టకుండా ఉంటూ ఉన్నప్పుడు. మనలో ఉన్న అవగుణాలను చూచియే ఆ స్వామి దర్శనం ఇవ్వడం లేదని మనం ఎందుకు అనుకోవాని? ఆస్వామి మనలోని దోషాలను తలపెట్టని వాడు? మనమేమో మన అవగుణాలను ఆస్వామి గమనిస్తూనే ఉన్నాడని అంటున్నామా? ఇక మన దృష్టిలో భగవానుని యందు దయాశుత్వం ఎక్కడ నిలిచింది? అట్లుకాదు. మనం భగవానుని పరమదయాశువుగా భావించాలి. అని ప్రశస్తిని గుర్తించాలి. మనకుభగవద్దర్శనం తప్పకలభిస్తుంది అనే సమ్మతం ఉండాలి. అట్లున్ననాడు మనం ఆ స్వామి దర్శనానికి ఎన్నడూ దూరం కాము. భగవానుడు ఎంత దయామయుడో? మనం అర్థం చేసుకున్నది ఏదీ? అతణ్ణి దయామయుడని భావిస్తూ ఉండికూడ తని దర్శనం పొందలేకున్నాం అంటే అతని దయాగుణాన్ని మనం సరిగా అర్థం చేసు కోలేదనే చెప్పాలి. నిజంగా భగవానుణ్ణి మనం దయామయుడనిభావించలేదనే చెప్పాలి. భగవానుడు పాత్రుడు అయివానికి దర్శనం ఇస్తూనే ఉన్నాడు. అది పరిపాటియే. ఇందులో ఆశ్చర్యపడవలసిన విషయం లేదు. భగవానుడు జిజ్ఞాసువు అయినవానికి, శ్రద్ధాశువైనవానికి, తనను ప్రేమించేవానికి దర్శనం ఇస్తూ ఉంటాడు. అది న్యాయమే. ఒకవిధంగా, భగవానుడు ఎవడు ఎంతనీచుడైన, ఎంత పాపాత్ముడైన వాని నీచత్వం వంకకు, పాపం వంకకు చూడకుండ అపాత్రునకు కూడ దర్శనం ఇస్తూ ఉంటాడు. ఇంతకంటే మఱి యొక కుపాత్రుడు లేడు, ఇంతకంటేపరమనీచుడు లేడు అని అనబడే వానికి కూడ భగవానుడు దర్శనం ఇస్తూ ఉంటాడు. అయితే మనం చేయవలసినది మాత్రం ఇది. ఆ స్వామిని సర్వులయందు సుహృద్భావం కలవాడని, అకారణంగా దయచూపే వాడని, అవ్యాజంగా ప్రేమించే వాడని త్రికరణ శుద్ధిగా భావించు కుంటూ ఉండాలి నమ్మాలి.

‘అమూల్య సమయము దాని సదుపయోగము’ అను పుస్తకము నుండి.

